

BUTLLETÍ

DE LA

INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTORIA NATURAL

ANY 3.^{er}

BARCELONA, ABRIL-JUNY DE 1903

NÚM. 19-21

Nota sobre la constitució geològica de Río de Oro

(SAHARA ESPANYOL)

Baix el punt de vista científich es sumament interessant l'estudi geològich de Río de Oro per esser poch menys que desconegut y perquè pot formar el llaç d'unió entre'ls estudis que s'han fet en el Senegal y en el Marroch. L'uniformitat baix tots conceptes es la característica d'aquell país; unes mateixes capes són les que s'extenen ab una regularitat quasi absoluta per tota la península y llocs propers del continent; allí hi ha hagut indubtablement cataclismes geològichs, com veurem prompte, però de tal naturalesa que quasi no han pertorbat l'horitzontalitat primitiva dels terrers sedimentaris. Aquests pertanyen a l'era *terciaria*, y dintre d'ella al *Miocè*, del qual probablement existeixen dos pisos: l'*Helveciense* y el *Burdigalense*. El primer està representat per una capa de calça de 3 a 5 metres d'espessor, segons els llocs, que es una verdadera lumaquela de restes de moluschs marins a l'estat de motllo la major part d'ells, aitals com *turritellas*, *conus*, *ostreas*, *pectunculus*, *venus*, etc., etc., dels quals reculli una veritable col·lecció pera classificar-los després detingudament. Aquesta capa es la superior y la que, per lo tant, forma'l pis de tota aquella regió; pis sumament dur, lo qual explica que's presenti tant regular; sobre d'ella no hi ha més que la sorra arrastrada pel vent y en alguns llocs els depòsits de conxes, espines de peix, cendres y silex o *kioken-modings* originats pels antichs habitants d'aquella part del Sahara. Per excepció, en la punta de l'*Arciprés grande* hi ha un clap de 1 a 2 metres de potencia per uns 50 d'extensió, format per sorra grossa, mig unida pel carbonat de calç, que

conté gran nombre de fòssils perfectament conservats; els crech pertanyents als darrers pisos del *Pliocè*.

Dessota de la sobredita capa de calça helveciense se'n troba una altra d'arenisca sense fòssils y molt poch consistent, que crech pertany, junt ab les altres capes que segueixen dessota, al *Burdigalense*. En la península de Río de Oro aquestes són les úniques capes que poden observar-se per la llur poca elevació sobre'l nivell del mar; de manera que la capa d'arenisca es ja batuda per les ones.

La costa del continent està molt més enlairada sobre'l nivell del mar, puix la seva altura oscil·la entre 40 y 50 metres, y per aquesta raó, además de les capes indicades, se'n poden veure d'altres que en la península estan sota'l nivell del mar. Allí, en efecte, després de l'arenisca referida, se troba una altra capa de la mateixa roca, però ab la particularitat de que aquesta conté grans tronchs d'arbres agatisats, seguint després varies capes d'arenisques incoherents y argiles alumbroses ab gran quantitat de nòdols d'òxid de ferro, y a continuació, intercalada entre les arenisques y argiles, una faixa de glauconita; dessota continuen les arenisques ab una capa molt prima de guix laminar; y, per fi, un altre banch d'arenisca ab elements de major tamany, ja que en alguns llocs poden considerar-se com a conglomerats.

Ab lo que deixem dit resulta clara la falta de concordància entre les capes geològiques de la península y les del continent, puix mentres les primeres s'aixequen de 10 a 15 metres sobre'l nivell de l'Occèa, les segones arriben fins a 50 metres. Existeix donchs allí una falla, que fou la que originà la ria, permetent l'entrada del mar y aislant la península y planuries properes del maciç del continent. Crech que aquest fenomen geològic tingué lloch en època relativament moderna, pot-ser durant el període històric, y que fou coetani de l'enfonsament de tota la costa occidental del Sahara, desde'l Cabo Bojador a Río de Oro. ¿Podria tenir aquest enfonsament alguna relació ab el de l'Atlàntida?